

Magam csak azt a verset használom fel a tanulók ökológiai kultúrájának fejlesztésére, amelyiknek van esztétikai, érzelmi, értelmi „üzenete”, ahogy *Hegedűs Géza* mondja a költészetről:

„De mindenkor látomás,
látom én és látja más
lűktetése, ritmusa
lenge tánc vagy vad tusa,
ríme fülbecsendülő
zeneszóba lendülő
lélekké vált értelem,
át időn és át tere
fényt árasztva magyaráz.
Ő a józanság s a láz.”

KOVÁCS ISTVÁN

SZAKIRODALOM

- Aichele, D., Golte-Bechtle, M.*: Mi virít itt? (Gondolat, Bp. 1991.)
- Andrássy Péter, Csapody István, Hortobágyi T. Cirill*: Kitaibel Pál és a Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai Tanulmányi Verseny (ECHO PR. Veszprém, 1994.)
- Agárdy Sándor*: Erdei iskola Tornyospálczán (Aqua, 1994.)
- Acsai Gézné, Hegedűs Anikó, Vízy Istvánné*: Környezeti nevelés az óvodában (Környezetgazdálkodási Intézet, Bp. 1990.)
- Allen, Robert*: Hogyan menthetjük meg Földünket? (Mezőgazdasági, Bp. 1984.)
- Attenborough, David*: Élet a Földön. A természet története (Novotrade Rt., Bp. 1980.)
- Attenborough, David*: Az élő bolygó. A Föld arculata (Park, Bp. 1992.)
- Balázs Dénes*: Az őserdők világa (Móra, Bp. 1989.)
- Balogh István, Juhász Judit*: Bennünk fák jajgatnak (Oxigén Alapítvány, 1992.)
- Balogh János*: Érdekes szigetek (RTV-Minerva, Bp. 1984.)
- Balogh János*: Haldokló őserdők nyomában (RTV-Minerva, Bp. 1984.)
- Balogh János*: Bioszféra expedíció (RTV-Minerva, Bp. 1984.)
- Balogh Márton* (szerk.): Környezetvédelmi szakkör a középiskolában (OPI-OKTH, Bp. 1983.)
- Barcsay László, Vitéz András*: Természetvédelmi útikalauz
- Baróti Szabolcs*: Zöld rapszódia (Aqua, Bp. 1992.)
- Bartha Dénes*: Vörös lista (Erdészeti és Faipari Egyetem, Sopron, 1993.)
- Borsos Zoltán*: Az erdőt szolgáljuk (Országos Erdészeti Egyesület, Bp. 1988.)
- Braun, Christian*: Hulladék (ARGE, Környezetnevelési Munkacsoport, Bécs, 1992.)
- Brezovits László*: Iránytű (Az emberi fejlődés gazdaságosságá) (Aqua, Bp. 1991.)
- Brown, R. Lester*: A világ helyzete 1992. A Worldwatch Intézet jelentése a fenntartható társadalomhoz vezető folyamatról (Föld Napja Alapítvány, Bp. 1992.)
- Brown, R. Lester*: A világ helyzete 1993. A Worldwatch Intézet jelentése a fenntartható társadalomhoz vezető folyamatról (Föld Napja Alapítvány, Bp. 1993.)
- Bulla Miklós, Faragó Tibor, Nathon István* (szerk.): Az ENSZ Környezet és Fejlődés Konferenciája: Tények és adatok (ENSZ, Környezet és Fejlődés Konferenciája Magyar Nemzeti Bizottsága, Bp. 1992.)
- Csapody István*: Védett növényeink (Gondolat, Bp. 1982.)
- Czakó Kálmán Dániel*: Biológia: csillagfény, porszem, csipkebokor (Egri Nyomda, Eger, 1991.)
- Dasmann, F. Robert*: Óvjuk meg bolygónkat (Gondolat, Bp. 1975.)
- Durell, Gerald és Durell, Lee*: Az amatőr természetbúvár (Gondolat, Bp. 1987.)
- Ember és környezete. Választható középiskolai tankönyv (Nemzeti Szakképzési Intézet, Bp. 1991, 1992.)
- Fekete István*: Pepi-kert (Pannon Nyomda, Veszprém, 1989.)
- Fehér Ferencné* (szerk.): Lehetőségek, ötletek, módszerek. Tanulmányok a környezeti nevelés köréből (OPI-OKTH, Bp. 1983.)

- Felfedezések a városban (Aqua, Bp. 1994.)
- Felföldy Lajos: A vizek környezettana (Mezőgazdasági, Bp. 1981.)
- Garami László: Védett természeti értékeink. Képes útikalauz (Medicina-Panoráma, Bp. 1993.)
- Grigorescu, Ioan: A szennyezett éden (Kriterion, Bukarest, 1976.)
- Hogyan mentünk meg a Földet. 50 jó tanács gyerekeknek (Springer Kiadó, 1993.)
- Horváth László: Savas eső. Gondolat zsebkönyv (Gondolat, Bp. 1986.)
- Horváth Eszter (szerk.): A környezet állapota és védelme (Központi Statisztikai Hivatal, Bp. 1986.)
- IUCN-UNEP-WWF: Földünkért. Az élet fenntartása (Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, Bp. 1982.)
- Juhász-Nagy Pál: Ökológiai kultúra, ökológiai nevelés: Vázlatok az ökológiai kultúra tematikájához (Természet- és Környezetvédelmi Tanárok Egyesülete, Bp. 1992.)
- Juhász-Nagy Pál, Zsolnai László: Humánökológia. Az ökológia reménytelen reménye (Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar, Bp. 1992.)
- Jusztin Katalin, Orosz Andrásné, Zsoltné Kapuvári Jolán: Természetkutató és környezetvédő tanulói munkafüzet, 1993.
- Kalás György: Az értelem bebugyolálása (ÖKO Stúdió Alapítvány, Győr, 1991.)
- Kalás György: A bezöldült pedellus (ÖKO Stúdió Alapítvány, Győr, 1992.)
- Kanczler Gyuláné: Speciális ökológiai ismeretek az óvónői szakközépiskolák számára (Nemzeti Szakképzési Intézet, Bp. 1991.)
- Kapocsy György: Nemzeti parkjaink (Officina Nova, Bp. 1991.)
- Kapocsy György, Mödlinger Pál: Gólya-gólya hazaszállj (Móra, Bp. 1982.)
- Kazincbarcikai Konferencia: Környezetvédelem a közoktatásba (OKTH, Bp. 1987.)
- Kácsor László: Barátom a természet (Gondolat, Bp. 1979.)
- Kácsor László: A folyók élni akarnak (Gondolat, Bp. 1990.)
- Kárász Imre: Az ember és környezete. Segédkönyv az általános iskolai nevelők számára (OKTH, Bp. 1987.)
- Kárász Imre: Környezetbiológia (Tankönyvkiadó, Bp. 1989.)
- Kárász Imre: Ökológiai és környezetvédelmi alapismeretek. Tanári segédkönyv (KTM -- Typotex Kft. Bp. 1990.)
- Kárász Imre: Ember és környezete. Ökológiai és környezetvédelmi terepgyakorlatok (Nemzeti Szakképzési Intézet, Bp. 1992.)
- Kiss Ernő: Látogatás az Aggteleki Nemzeti Parkban (OKTH, Bp. 1988.)
- Kopasz Margit (szerk.): Védett természeti értékeink (Mezőgazdasági, Bp. 1978.)
- Kovács Gergelyné, Salamon Ferenc: Hortobágy (Natura, Bp. 1976.)
- Kovács István: Biológia 7. osztály (Tankönyvkiadó, Bp. 1993.)
- Kovács István: Minden nap = jeles nap (Novoprint Rt., Dorog, 1993.)
- Kovács István: Óvjuk a természetet! (Tankönyvkiadó, Bp. 1985.)
- Kovács Margit (szerk.) A környezetvédelem biológiai alapjai (Mezőgazdasági, Bp. 1975.)
- Kovács Margit, Podani Zoltán, Tuba Zoltán: Turcsányi Gábor: A környezetszennyezést jelző és mérő élőlények. Biológiai környezetünk védelme sorozat (Mezőgazdasági, Bp. 1986.)
- Könczey Réka, Nagy Andrea: Zöldköznapi kalauz (Föld Napja Alapítvány, Bp. 1992.)
- Környezeti nevelés, oktatás és képzés Magyarországon (KTM, Bp. 1993.)
- Környezetvédelmi és Területfejlesztési Miniszter: Tájékoztató hazánk környezeti állapotáról. Előterjesztés a kormány részére (KTM, Bp. 1991.)
- Környezetvédelmi Lexikon I., II. (Akadémiai, Bp. 1993.)
- Láng István: A környezetvédelem nemzetközi körképe. Biológiai környezetünk védelme sorozat (Mezőgazdasági, Bp. 1980.)
- Legány András: Őrzd és véd! Szakkörvezetői segédanyag környezet- és természetvédelmi szakkörök részére (OKTH, Bp.)
- Lénárd Gábor: Természet -- játék -- tapasztalat. Tanítók kiskönyvtára sorozat 3. kötet (Országos Közoktatási Intézet Iskolafejlesztési Központ és az MKM, Bp. 1992.)
- Lorenz, Konrad: Mentsétek meg a reményt. Beszélgetések Kurt Mündellel (Európa, Bp. 1991.)
- Magyar Károly összeállítása: Környezetvédelmi akciók (angol ötlet nyomán készült, 87 táblából álló gyűjtemény) (OKTH, Bp. 1989.)
- Major István: Lesz-e sas 2000-ben (Natura, Bp. 1979.)

- Mihályné Oppelz Éva:* Madarakat mentettem
Mikusné, Nádai Magda: Barátunk az erdő (Mezőgazdasági, Bp. 1983.)
Mikusné, Nádai Magda: Számvető könyvecske (OKTH, Bp. 1985.)
Mikusné, Nádai Magda: Minden nap = jeles nap környezetünkért (A KTM megbízásából a Környezetgazdálkodási Intézet, Bp. 1991.)
Mikusné, Nádai Magda: Varázslatos vízvilág (Aqua, Bp. 1991.)
Mikusné, Nádai Magda: Gyümölcs a tudás fájáról. Környezeti képeskönyv mindenkinek (Aqua, Bp. 1992.)
Mikusné, Nádai Magda: Madarak, fák, gyermekek (Aqua, Bp. 1993.)
Mikusné, Nádai Magda: Fővárosunk tüdeje (Szívárvány Gyermekház, Bp. 1993.)
Moser Miklós, Pálmai György: A környezetvédelem alapjai (Tankönyvkiadó, Bp. 1992.)
Myers, Norman: A süllődő bárka (Natura, Bp. 1982.)
Németh Ferenc, Seregélyes Tibor: Ne bántsd a virágot! (OKTH, Bp. 1982.)
Nováky Erzsébet: Környezeti stratégiák jövőkutatási alapozaása (KTM, Bp. 1991.)
Odzuck, Wolfgang: Meddig szennyezhető a Föld? Biológiai környezetünk védelme sorozat (Mezőgazdasági, Bp. 1987.)
Papp János: Környezetvédelmi zsebkönyv. Ismeretek, ötletek dióhéjban (OKTH, Bp. 1984.)
Papp József: Magyarország védett területei (Panoráma, Bp. 1975.)
Papp Sándor és Kümmel, Rolf: Környezeti kémia (Tankönyvkiadó, Bp. 1992.)
Pappst, Susanne és Braun, Christian: Környezeti nevelés szobában és szabadban (ARGE, Környezetnevelési Munkacsoport, Bécs, 1991.)
Peccei, Aurelio: Kezünkben a jövő (Gondolat, Bp. 1984.)
Pollock, Steve és Wingham, Peter (rajz): Veszélyben világunk sorozat kötetei: A Föld; A levegő; A víz; Az erdők; Az állatvilág; Az emberiség (Magvető, Bp. 1992.)
Pollock, Steve és Wingham, Peter: A levegő (Magvető, Bp. 1990.)
R. Várkonyi Ágnes, Kósa László: Európa híres kertje (Orpheusz, Bp. 1993.)
Rakonczay Zoltán (szerk.): Csévharasztól Bátorligetig. Az Észak-Alföld természeti értékei (Mezőgazdasági, Bp. 1988.)
Rakonczay Zoltán (szerk.): Kiskunságtól a Sárrétig. A Dél-Alföld természeti értékei (Mezőgazdasági, Bp. 1988.)
Rakonczay Zoltán (szerk.): Ipolytarnóctól Füzérradványig. Észak-Magyarország természeti értékei (Mezőgazdasági, Bp. 1989.)
Rakonczay Zoltán (szerk.): Sas-hegytől a Kálvária-dombig (Mezőgazdasági, Bp. 1992.)
Rakonczay Zoltán (szerk.): Vörös könyv (Akadémiai, Bp. 1990.)
Rácz Gábor: Az állatvilág utolsó menedékei. Három földrész nemzeti parkjai (Natura, Bp. 1982.)
Réce Füzetek: 1. Kisiskolások környezeti nevelése; 2. Környezeti nevelés a táborban; 3. Környezeti nevelés a szakkörön (Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért, Bp. 1993-94.)
Rodler Imre (szerk.): Környezetvédelmi aktivisták kézikönyve (Magyar Vöröskereszt, Bp. 1985.)
Sasvári Lajos: Madárökológia I-II. (Akadémiai, Bp. 1986.)
Sándor András (szerk.): Kilátás a kövekről. Bükki Nemzeti Park (Mezőgazdasági, Bp. 1983.)
Sárfalvi Béla, Benedek Ágnes: Humánökológia: A világnépesség növekedés. A fejlődő országok népességének élelmészeti helyzete (Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar, Bp. 1992.)
Schmidt Egon: Madarak Földön, Égen (Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Bp. 1992.)
Schmidt Egon: Egy maréknyi természetvédelem (Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Bp. 1992.)
Schmidt Egon: Gyakorlati madárvédelem (Natura, Bp. 1982.)
Schumacher, F. Ernst: A kicsi szép (Közgazdasági és Jogi, Bp. 1991.)
Sipos Gyula, Nánási Tamás: Az ökológiai nevelésről (segédanyag) (Tanítóképző Főiskola, Zsámbék, 1991.)
Spurgeon, Richard: Kis ökológia. Bevezetés a természetvédelem gyakorlatába -- USBORN sorozat (Novotrade, Bp. 1990.)
Sterbetz István: A természet szolgálatában (Natura, Bp. 1975.)
Sterbetz István: Élő múzeumok (Natura, Bp. 1980.)
Sterbetz István: Amerre a madár jár (Móra, Bp. 1981.)

- Surányi Dezső*: Lyra florum -- A növények örök himnusza (Tankönyvkiadó, Bp. 1987.)
- Szalay-Marzsó Lászlóné* (szerk.): Természeti környezetünk. Tájékoztató iskolai kirándulások szervezésében (1-5. füzetben) (OKTH, Bp. 1978-84. között)
- Szalay-Marzsó Lászlóné* (szerk.): Környezeti nevelés-oktatás és képzés Magyarországon (Környezetgazdálkodási Intézet, Bp. 1990.)
- Száraz Péter*: Ökológiai zsebkönyv. Gondolat zsebkönyv (Gondolat, Bp. 1987.)
- Szerényi Gábor*: Botanikai megfigyelések és vizsgálatok terepen. Segédanyag szakkör- és táborvezetőknek (Környezetgazdálkodási Intézet, Bp. 1990.)
- Szerényi Mária*: Lehetőségek, ötletek, módszerek. Tanulmányok a környezetvédelmi nevelés köréből. A környezetvédelmi nevelés lehetőségei a magyar irodalom tanításában (OPI--OKTH, Bp. 1986.)
- Szesztay Károly, Sz. Gábor Margit*: Bolygónk véges türelme. Meddig terhelhető a bioszféra? (Akadémiai, Bp. 1992.)
- Széky Pál*: Ökológiai Kislexikon (Natura, Bp. 1983.)
- Szlávik János, Valkó László*: Környezetgazdálkodási alapismeretek (Kiegészítő tankönyv közgazdasági szakközépiskolák számára). (Nemzeti Szakképzési Intézet, Bp. 1991.)
- Temesi Ida* (szerk.): Környezetvédelmi ÁBÉCÉ (Lapkiadó, Bp. 1980.)
- Tóth Károly* (szerk.): Nemzeti Park a Kiskunságban (Natura, Bp. 1979.)
- Tóth Károly* (szerk.): Magyarország nemzeti parkjai (Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága, Kecskemét, 1990.)
- Török János*: Ökológiai kisenciklopédia (OPI, Bp. 1985.)
- Ungvári Jánosné*: Kölcsönhatások a természetben (munkatankönyv). (Debrecen, 1992.)
- Vértse István*: Madárvédelem (Natura, Bp. 1975.)
- Widdowson, John*: Egyetlen Földünk van (Független Ökológiai Központ, Bp. 1992.)